

Ticho & spol

DATABÁZA DIVADELNÝCH HIER

AUTORSKÉ PRÁVA NA HRY SÚ VYHRADENÉ. ŽIADEN TEXT NESMIE BYŤ POUŽITÝ NA ĎALŠIE ŠÍRENIE BEZ PREDCHÁDZAJÚCEHO PÍSOMNÉHO SÚHLASU AUTORA.

All right reserved.

Vynechali sme niektoré strany a v prípade, že chcete s textom pracovať a ďalej ho šíriť, ozvite sa nám, prosím mailom: tichoaspol@gmail.com. Ďakujeme za pochopenie.

Miloš Janoušek - Viki Janoušková

Déjà vu

Groteskná fééria pre dvoch hercov a kúzla

Prapremiéra v réžii Róberta Horňáka 23. 9. 2012 v Divadle TICHŮ a spol. v Bratislave.

Predpríbeh

Vchádzame do príbehu Arfa, ktorý vie destilovať čas a Maaty, ktorá vie zhmotňovať predstavy, sny. Vlastne vedeli, kým nedostali zo svojich schopností strach. Arf destilovaným časom tak často obdarovával svojho syna Jona zhmotneného Maaty, že urýchlil Jonovu dematerializáciu... Jona stratili. Zostal im strach z ČASU, strach zo svojich výnimočných schopností a neprekonateľný žiaľ, z ktorého sa dodnes nevedia vyrozprávať...

Maaty na začiatku stará a postupne mladnúca

Arf na začiatku starý a postupne mladnuci

(Tma. Kvapkanie vody a tikanie hodín sa zrýchľuje, až prejde do divnej krátkej sirény.)

(Svetlo. Maaty pripravuje čajový rituál. Na niekoho nervózne čaká, snaží sa svojsky upokojovať. - Zrazu spoza hlavy vykúzlí zhužvaný list papiera, sama je prekvapená, rozbalí ho, prečíta, zľakne sa, so strachom pozrie na „dvere“ – príklop ... Rýchlo list znovu zhužve a prehltne ho)

(Hrnot – niekto prichádza, Maaty sa ul'aví. Otvára ťažký príklop, vlieza ARF, podobným štýlom oblečený ako MAATY. kríva..)

MAATY *(vyštekne)* To si bol až doteraz v práci?

(ARF mlčí..)

Arf?!

Stalo sa niečo? Arf!

ARF *(po chvíli, zvláštne artikuluje)* To bolo - Divné... – Človek tam pri kráteroch...

MAATY *(pozorne)* Aký človek...? *(pre seba)* Bože môj -

ARF *(ticho)* Dal mi nejaký - list...!

MAATY Bože môj, bože môj *(chytí sa za brucho, opatrne)* Aký list?

ARF Toto keby som vedel... – neviem, kde som ho dal...

MAAATY Aha... – *(upokojí sa)*

- ARF Už od rána som mal pocit, že sa čosi stane. Nevedel som kedy, nevedel som čo, ale vedel som, že sa n i e č o musí stať. Domov som nešiel ako obvykle, ale okľukou, cez krátery. Vieš mi vysvetliť, prečo?
- MAATY *(chrptom k nemu)* Možno si sa chcel prejst'. V poslednom čase bývaš dlho v tej svojej práci a zrejme sa ti zažiadalo trochu iného pohybu, ako toho tvojho krivkania.
- ARF Inokedy by som možno len prešiel okolo kráterov a ponáhl'al sa domov.
- MAATY *(pre seba)* No iste...
- ARF Alebo by som sa trochu na nich pošmýkal a potom šiel domov. Ale dnes to bolo iné. Akoby som v e - d e l , čo mám robiť. Netušil som, prečo idem, ale vedel som, kam m u s í m ísť. Mieril som až na koniec parku... - tam by mi nenapadlo vkročiť ani vo sne. Možno to bola náhoda, ale možno to tak malo byť. - Mala si už niekedy pocit, že to, čo sa práve deje, už si zažila?
- MAATY *(prudko)* Čože? Hovoril si niečo?
- ARF *(nahlas)* Že to všetko poznáš, že vieš, čo bolo a čo bude?
- MAATY *(ticho)* Áno, práve teraz. Stále. Odkedy -
- ARF *(skočí jej do reči)* Ja som ten pocit mal pri kráteroch. Nikdy som tam nebol, a predsa som vedel, že na konci cesty bude malá plošina s lavičkou. Dokonca som vedel presne, ako bude vyzerat'!
- MAATY *(ticho)* Vieš ma vôbec počúvať? –
- ARF Čože?
- MAATY Aha. - Že možno si tam bol niekedy predtým, v detstve. Už si na to zabudol a teraz sa spomienky – oné - *(spomína na ten správny výraz)* vynorili.
- ARF Možno. *(ľahostajne)* Ale ako som teda vedel, že tá lavička nie je zničená, a že pri lavičke bude stáť človek - Muž? Nie, počkaj – Chcem to povedať ... Ako som vedel, čo bude mať oblečené? *(vyszlečie si kabát)* – Nie takto *(ukáže na seba)* ... *(odhodí kabát)* Ako som mohol vedieť, že čaká práve na mňa?
- MAATY *(podráždene)* Mhm, tak človek... *(krátko sa zasmieje)* Nie zelení ARFíčkovia? A zrazu ti zakývali ...

ARF *(zúrivo)* Prosím ťa, nerozprávaj mi tu nezmysly, Maaty! Ja som to všetko vedel už dávno predtým! Než som ho vôbec uvidel! Toto mi vysvetli...!

MAATY *(prudko sa otočí, ticho a jasne artikuluje)* Celé dni som sama doma, periem, varím, robím slúžku... Nemáš čas sa so mnou ani porozprávať, v divadle *(rozčúlene ukáže na čajovú súpravu)* sme neboli už mesiace... Neviem, čo je to vyjsť si von.

ARF *(ticho)* Nie je o čo stáť...!

MAATY *(nahlas)* Je to nejaký život? Aspoň občas by si sa ku mne mohol chovať ako k človeku! *(šmarí handru o zem)*

ARF *(sucho)* V poriadku. – Skúsím to -

MAATY Nie, nie, nie! - Nebudem počúvať nejaké idiotské nezmysly o predtuchách a ... - o človekoch...! - Možno sú veci najlepšie tak, ako práve sú a ja ti už nepoviem ani slovo *((ticho))* ...

(odkryvka niekam dozadu)

ARF *(pre seba)* Také veci si radšej ani nepredstavuj, Maaty... Aj keď – teraz je to už možno jedno, všetko sa nám to v tých hlavách poplietlo... Tam pri kráteroch som mal zrazu pocit, ako by sme sa zase vedeli rozumieť aj bez týchto človečích zvukov... Toto telo *(buchne si po hlave)* je skutočne mizerný nástroj...! – Nič, nič, fi-fi-fi-fi-fi, to chce – ČAS! ČAS!... fi-fi-fi-fi-fi..

(potom siahne do vrečka kabátu a vyberie čosi, čo vyzerá ako kus starého papiera, pokresleného drobnými ornamentmi, číta, zamyslene ho zloží.

ČAS!... fi-fi-fi-fi-fi..

Začne si brnkať na nástroj – chýba mu druhá ruka, strčí list do pusy, no chýba mu ďalšie ruky na druhý nástroj)

ARF Maaty!

(vojde Maaty. Zbadá list – opatrne sa blíži k Arfovi, chce sa dostať k listu v Arfovej puse, Arf chce, aby Maaty hrala na nástroj! Arf hodí list na „slížika“: etuda o liste a zároveň vznik prvej sklady na čudné nástroje. – Zabudnú na list. Sú šťastní.- Zrazu z rúr zaznie siréna, obidvaja majú nacvičený systém, čo zachraňovať. Ked' siréna skončí, chvíľka uvoľnenia.

ARF ... fi-fi-fi-fi-fi, to chce – ČAS! fi-fi-fi-fi-fi.. ČAS!... *(pozerá na rúry)* Keby som dokázal vydestilovať aspoň takú malilinkú sekundičku... Maatinka moja!

MAATY využije chvíľu zblíženia, zdvihne šáločky a zostane naňho pozerat'.

On neochotne prikývne.)

Dobre, dobre! – *(šomre)* Aj keď neviem, Maaty, načo je toto – divadlo! – dobré...!

(začnú rituál svojho hrania príbehov – rituál divadla)

Nenápadná vznešenosť čajového obradu

MAATY *(nalieva mu čaj)* Vieš, je niekoľko svetov. A jeden druhému nikdy neporozumejú ...

ARF *(skočí jej do reči)* Dva! A, pripúšťam, každý má svoju pravdu, svoju filozofiu, založenú na minulosti a tradíciách.

MAATY *(zmätene)* Akože dva?! – Orientálny Východ, stavajúci na kráse a duchovne –

ARF *(skočí je do reči)* - a európsky Západ, ťažiaci zo svojich skúseností.

MAATY Ale sú aj ďalšie...! *(nespomenie si)* Dobre. Dobre. ČAJ! - Čaj mal, má a vždy bude mať svoje miesto v dejinách Japonska, Číny, Vietnamu –

ARF *(napadne mu niečo, opäť jej skočí do reči))* - aj v ďalších exotických zemiach, medzi ktoré v niektorých smeroch bez váhania môžeme zaradiť i krásne Slovensko.

MAATY *(zmätene)* Arf, takto to v knihe nebolo...!-

ARF Čšššt! - A to aj s národom, ktorý ho tak húževnato obýva a pracovito obhospodaruje.

(vezme vankúš s kresla, dá na zem a chce si sadnúť si so skríženými nohami, nejde mu to, jeho staré nohy protestujú... rozčúli ho to, no bojuje. - etuda...)

MAATY *(upokojuje sa)* Zennnn! – *(znovu začne)* Čajový obrad sa rozvíjal v súlade s filozofiou Zen! Tá chápe svet ako jednotu vecí viditeľných a duchovných. *(pozrie na seba a na bojujúceho Arfa)* - No, ja sa ale cítim o dosť mladšie... - Samotný čajový obrad sa skladal z celého radu úkonov a ich presné dodržiavanie malo viesť ku vnútornému oslobodeniu a uvoľneniu.

ARF V súčasnosti je za najväčšieho majstra čajového obradu považovaný Sakata Kjó.

MAATY *(pristúpi na Arfov variant, sadne si ako samuraj... a pokloní sa).*
 Ku mne sa upierajú zraky všetkých milovníkov čaju, som najvyššou a
 definitívnou – *(na chvíľu zastane, hľadá slovo. nájde)* – inštanciou! v oblasti
 čajového obradu, k nemu smerujú listy všetkých vyznávačov tohto starobylého
 umenia -

ARF *(skočí jej do reči)* - a medzi odosielateľmi takýchto listov som bol aj ja.
(vstane, začne písať list, Maaty akoby číta list) Nie je totiž pravda, že exotika
 čajového obradu je cudzia európskej, nota bene slovenskej mentalite. Podobne
 ako iné konzumácie, aj pitie čaju má na Slovensku hlboké tradície. - Ešte dnes
 si mnohí z nás s pohnutím spomenú na hromadnú rituálnu samovraždu pijanov
 čaju v Stupave –

MAATY Hai! *(MAATY sa ukloní)*

ARF - ktorej záhada dlhé týždne zamestnávala novinárov, kriminalistov i ochrancov
 prírody. Pravda, epidemickému, až pandemickému rozšíreniu čajového obradu
 po celom Slovensku bránil predovšetkým tzv. Pukanecký kódex -

MAATY Hai! *(MAATY sa opäť ukloní)*

ARF - a tiež nedostatok samurajov. Problematické prenesenie tradičného čajového
 obradu do podmienok mierne industriálneho Slovenska – A propos, vieme už,
 kde bolo to Slovensko? *(MAATY mykne plecami)* – toto bolo tiež dôvodom,
 prečo som majstrovi Kjóovi adresoval svoj prvý list. Prosil som ho v mene
 všetkých slovenských vyznávačov čajového obradu o možnosť vykonania
 určitých alternatívnych zmien v tradičnom obrade, ktoré by uľahčili prenos
 tohto výsostne exotického prvku do slovenského etnika. Moja žiadosť majstra
 Kjóa evidentne zaskočila...

(MAATY vstane, pokloní sa)

Ó, Sám Veľký majster Kjó?

MAATY *(opäť sa obradne ukloní, akoby vojde a obzerá sa po miestnosti)*

Som zodpovedný za čajové obrady nielen svojim veľkým učiteľom Rikjóovi,
 Enšúovi a Gobe Oribeovi, ale i histórii a ľudu krajiny Nippon. Prisahal som na
 svoj život, že budem chrániť čistotu obradu kdekoľvek a pred kýmkoľvek na
 celom svete. Preto som tu.

- ARF Som poctený tvojim príchodom a tvojou starostlivosťou o klenot japonskej kultúry. Zodpoviem všetky otázky, ktoré mi položíš, ó vznešený.
- Požiadaj si ma, aby som ti listom vyrozprával históriu pitia čaju na Slovensku a ja som zdôraznil niektoré špecifiká tradičného slovenského čajového obradu, pričom som vyzdvihol nesporné výhody modranskej keramiky –
- MAATY Ho -! (*MAATY zdvihne ruku, čím chce ARFa zastaviť, nepodarí sa*)
- ARF - väčší obsah a odolnejšiu glazúru, čo má svoju výhodu, najmä keď sa do čaju leje rum.
- MAATY (*opustí obradnosť*) Čo prosím?
- ARF Rum. Jamajská liehovina tunajšieho pôvodu, chutí, dodáva grády a prekrvuje.
- MAATY (*ako samuraj lapá po vzduchu*) A to kde sa to takto pije?!
- ARF Väčšinou v nadmorskej výške nad 3 000 metrov, v horských chatách. Ale nie je to podmienka. Aj u nás, na dolniakoch dávajú do čaju rum s cukrom. To sa volá grog.
- ŽENA Grog! (*vstane a tasí meč*)
- ARF Ale nie každý obľubuje grog. Niektorí si do čaju dávajú cukor a citrón. A niektorí ani to nie - stačí im pohárik malinovsky a nič viac nepotrebujú.
- MAATY (*v stave najväčšieho ovládania*) To je všetko?
- MUŽ Skoro všetko - sú, pravda, určité krajové varianty, ktoré môžeme, ale tiež nemusíme akceptovať - dobré je však o nich vedieť.
- MAATY Napríklad?!
- ARF Napríklad miesto citróna sa do čaju dáva kryštálická kyselina citrónová alebo šumivý Celaskon. Tento posledný variant je ale veľmi málo rozšírený, pretože pri ňom chuťovo príliš vystupuje do popredia sóda bikarbóna. Používa sa tiež čaj s medom, niektorí sa zas miesto vitamínov a cukru pridávajú griotku.
- MAATY Nie! (*zaženie sa mečom*)
- ARF (*urobí úhybný kotúl*) Ó veľký kokuši Kjó, poď, pôjdeme do kuchyne, uvarím ti trochu dobrého čaju - to ťa postaví na nohy.
- (*ARF vytiahne z vrečka sáčok Pigi*)
- MAATY A to je čo?!

ARF To je, prosím, čaj Pigi. Veľmi dobrý a lacný. Existuje ešte aj Club čaj, ale ten by som neodporúčal.

(MAATY obráti meč proti sebe, vykrikuje a s kotúľom vzad sa prebodne)

ARF *(vykrikuje, potom sa jej pokloní)* - Tak si teda zomrel, veľký majster Kjó.

(Pauza.)

Pochoval som ho pod korene svojho obľúbeného bonsaj v štýle bundžin, tiež nazývaný strom literátov. S menom majstra Kjóa navždy zostane späť tradícia čajového obradu ako symbolu čistoty, hľadania slobody a vznešenosti, vedúcej k vnútornému oslobodeniu.

(už k Maaty) Ako som však už na začiatku povedal - existujú dva svety –

MAATY *(ona – mŕtva, pokrúti hlavou a ukáže že veľa svetov)*

ARF čššš! - ktoré nikdy nebudú chápať jeden druhého, pretože každý vychádza z iných tradícií a každý je zviazaný so svojou skúsenosťou v hľadaní vznešených ideálov. ...

(ARF sa začne ukláňať, tleska si, MAATY si sadne)

MAATY Fííííha! - že čajový obrad Slovákov...! To si smiešne vymyslel...! -

Arf, aj keď sme majstra Kjóa pochovali pod tvoj obľúbený bonsaj, tak čajový obrad a divadlo neprestaneme hrať! *(ukláňa sa)*

ARF Škoda...

(Zrazu siréna, obidvaja zachraňujú svoje poklady. Keď stíchne, sú opäť starí)

ARF *(postaví sa proti rúram a chce si zanádať, mávne rukou)*

... Ja tých ľudí asi nemám rád...!

MAATY Hm. Ale niekedy, Arf, keď začnú rozprávať tie svoje svety... *(ukáže na knihu)* tak sa mi v hlave niečo deje...

ARF *(výhrazne)* Maaty, že ty zase začínaš zhmotňovať predstavy?!

MAATY Prečo?

ARF *(vytiahne list z nástroja)* Len tak - !

MAATY *(pozerá fascinovane na list, vezme ho do ruky a list vzbĺkne)*

ARF Chcem vedieť na čo myslíš...! - ...Chcem zase počuť tvoju hlavu, Maaty! - Prosím!

MAATY *(zvrtné)* Teraz iný svet! – Chceš čaj?

ARF *(ticho)* .

MAATY *(naleje čaj, opatrne)* Tak Jon...?

ARF *(prudko)* No iste!

MAATY Musíme o ňom už raz hovoriť!...

ARF *(strašne zareve na Ženu)*

(chvíľa ticha.)

ARF *(ospravedlňujúco)* Maaty, my sme sa aj bez slov rozumeli... ani vidieť sme sa nemuseli... čo sa nepamätáš?!

Muž mimikry

ARF *(nevie, ako by prečítal mlčanie, potom sa rozhodne a začne rituál divadla)*

(Maaty je ešte stále urazená, aj keď postupne spolupracuje)

(Arf si sadne a začne hrať vlak)

Niečo sa vám na mne nezdá, však, misis?

(ticho)

ARF Nemusíte sa za to hanbiť - nie ste prvá ani posledná, kto ma takto pozoruje a láme si nado mnou hlavu. Akoby som tu ani nebol, akoby som ja nebol j a, však?

(ticho)

ARF Ste slušný človek a nechcete sa vypytovať, však misis? Bojíte sa, že by mi to bolo trápne, však? No môžem vás upokojiť - vy aj ja sme v poriadku... To všetko sú, prosím, mimikry.

MAATY Čo? - Ale prosím ťa...

ARF Nezvyčajné, súhlasím. Ale môžem vás ubezpečiť, že to nie je ani choroba, ani vrodený hendikep, ale výsledok trpezlivej úvahy a usilovného tréningu. – Tunel...!

(ARF zmizne a len jeho hlas akoby chodil po miestnosti)

MAATY *(si prekvapene sadne)* Prestaň! Hej?!...

ARF Za všetko vlastne môže Oliver, môj spolužiak. Na chodbe, priamo oproti riaditeľni, visel veľký portrét anglickej kráľovnej Alžbety II.-

MAATY *(upäto)* To nie je smiešne, Arf! ...

ARF Čšššt! - Jedného dňa Jej veličenstvu ktosi prikreslil do ruky cigaru, pohár whisky a okolo hlavy nápis: „Absolútne žiaden šport. To vám odkazuje Betty“, čo riaditeľ a rozzúrilo do nepríčetnosti:

„Kto to bol?“ zreval.

Nikto z nás sa nepriznal, dokonca ani Oliver. Keď riaditeľ videl pred sebou zaťato mlčiacu masu, otvoril trezor, vybral z neho - trstenicu a celkom nepedagogicky nás stlíkol.

MAATY (suchým, pedagogickým hlasom) Arf, ak sa okamžite neobjavíš - !

Keď som si potom doma dával studené obklady –

(objaví sa)

- dospel som k záveru, že celému trestu som sa mohol vyhnúť, keby som na tej chodbe nebol. Alebo som tam aj mohol byť, ale keby ma nebolo vidieť. Pretože nie je dôležité, kto je vinný, ale koho prichytia. Ergo, ak sa už nevyhnem tomu, že niekde budem - pretože človek vždy musí niekde byť - nech aspoň nie som nápadný. A začal som trénovať.

(prestane robiť vlak)

Už stojíme, misis...!

MAATY Aha. Pardon. *(vstane a akoby otvorila okno)*

Čas ukázal, že moja cesta je správna. Využíval som to napríklad v zamestnaní, na schôdzi som sa tváril ako prázdna stolička a hľa - všetci dostali vynadané a ja som bol čistý ako ľalia...

(ako sprievodca) Pristúpil niekto, prosím?

(ARF zahrá imaginárneho sprievodcu, ktorý ho nevidel)

ARF Funguje to, misis, vidíte?

MAATY Čo?

ARF Mimikry. Nevšimol si ma...

MAATY Aha, jasné... tak o toto ti ide...!

ARF Nechcem sa chváliť, ale už som v tom dosiahol takmer dokonalosť. Určité problémy mám ešte v prírode, ale to viete - mestský človek, hehehe...

(Ženu niečo napadne, strašne sa sústreďuje)

ARF Také mimikry úžasne zjednodušia život. Že cestujem zadarmo, to je len taká maličkosť, dá sa povedať, vedľajší produkt talentu.

(ako sprievodca) Liverpool!

ARF Ja som už pomaly doma.... *(ticho)* Na stanici ma bude čakať moja žena *(ticho)* -ideme totiž na návštevu k jej príbuzným a sám by som tam asi netrafil. - Aha, už ju vidím!

(nečakane sa oproti nemu objaví postava)

POSTAVA *(niekoho vyzerá)* David! David!!!

ARF *(zastane, šokovane)* Čo to je, Maaty?! Bozkávam ťa... - Alžbeta... ?!

POSTAVA *(pomaly prejde povedľa neho, nevidí ho)*

ARF Alžbeta! *(stupňuje)* Betty...! Ach, Betty, tu som! Čo ma nevidíš?!!!

(postava zmizne, Arf si sadne si na zem)

MAATY Nuž mimikry... asi majú aj svoje problematické miesta!

ARF Čo to bolo, Maaty? Zase dokážeš zhmotňovať!?

(začne tlieskať, on sa ukláňa – rovnaká hra ako po čajovom obrade)

ARF *(medzi klaňaním)* Odkedy? ... Počúvaj, odkedy?!!!! - Prečo nič nepovieš? Prečo nepočujem tvoju hlavu?! *(zreve)* Maaty!!!

(ticho)

Prestávam ti rozumieť... Prečo sa tu takto trápime, keď máš späť svoje schopnosti?!...

(ticho)

(pomaly) Ja ti už vôbec nerozumiem.

(Arf si berie svoj kabát, chce odísť. Otvorí príklop, vchádza do rúry.)

MAATY Neviem, prišlo to akosi samo...

ARF *(v rúre)* A my na čo čakáme, Maaty... ?

(ticho)

(Arf začne liezť preč)

MAATY *(kričí za ním)* Ty nevieš, Arf...? – Bojím sa... – seba, toho, na čo myslím, neviem to ovplyvniť, Arf! Ja už som viac človek...!

(Arf zastane)

ARF Bála si sa aj vtedy, keď sme sa zoznámili... Aj vtedy si sa bála!

MAATY Ano. Ale potom si prišiel ty a Jon -
 ARF *(rozčúlený lezie von z rúry)* Nie, nie, nie! Toto nie je o Jonovi!
 (postaví sa, začne búchať do rúry)
 ... fi-fi-fi-fi-fi, to chce – ČAS! fi-fi-fi-fi-fi.. ČAS!... *(pozerá na rúry)* Keby som
 dokázal vydestilovať aspoň takú malilinkú sekundičku... Maatinka moja!

(siréna, keď skončí, sú opäť starí)

Človek, ktorý nemal rád mobily (preškrtané + dopísané)

MAATY Arf... tretí svet!
 ARF Maaty, prosím, nie...!
 MAATY Tretí svet! *(sústredí sa)*
 (zmení sa na policajtku)
 POSTAVA Tak vám nesiem ďalšieho cvoka, profesor. Poviem vám teda - tentoraz je to
 parádny kus, z tohto budete mať určite radosť. No, pod' sem, ty babizňa!
 A keď vám ešte poviem, čo vyvádza - to sa len zbláznite od radosti.
 ARF *(síce hrá, ale len na pol úst, akoby markíroval, sucho)* Čo vyviedla?
 POSTAVA *(so smiechom)* Ničila mobily.
 ARF *(sucho)* Hm.
 POSTAVA No, fakt! Keby len to - poviem si, je to vandalka, dostane pokutu, zo dve tri
 obuškou a vec je vybavená. Ale viete, čo tá bláznivá baba robila? Jako uvidela
 človeka s mobilom, vytrhla mu ho a podupala.

 To je ale kus, čo?
 ARF Hm.
 Počkajte vonku. Vyšetrim zadržanú a potom vám napíšem správu.
 (Maaty posadí bábku za stôl)
 ARF *(sucho k bábke)* Trochu zvláštne počínanie, nie?
 (skríkne) Sadnite si už!
 (Arf posadí bábku, zrazu sa pohne – je to Maaty)
 (Arf si vzdychne)

Predpokladám, že ste mali na to dôvod. Alebo hneď niekoľko...

MAATY Nie som blázon.

ARF *(razantne)* Nikto to ani netvrdí. Tamtú ... - strážničku si nevšímajte. To je - ... tá nie je smerodajná.

MAATY Ale ja skutočne nie som blázon, pán profesor.

ARF *(vzdychne si)* Verím vám.

MAATY Lenže prestanete, ak vám poviem dôvod.

ARF Táto ordinácia už toho počula toľko, že by ste sa divili.

MAATY Sú tu. Obyvatelia neznámej mimozemskej civilizácie. A chcú zničiť Zem.

ARF Pokračujte. *(Ticho.)*

(razantne) Pokračujte. Ako vlastne všetko začalo, ten váš ... kontakt alebo ako by sme to nazvali, *(s ľahkou iróniou)* s mimozemskými civilizáciami? Ste s nimi v kontakte. Alebo sa mýlim?

MAATY Nemýlite sa. Udržujem s nimi, ako to vy nazývate, kontakt už rok. Hoci nerada a proti svojej vôli.

ARF Ako ste sa s nimi zoznámili? Priletel lietajúci tanier? Alebo sa materializovali zelení Arfíčkovia?

MAATY Nikdy som ich nevidela.

ARF *(buchne rukou o podlahu, vstane)* Takže nikdy ste ich nevideli, lietajúci tanier vám na záhrade nepristál a predsa tvrdíte, že to nie sú ľudia. A nielen to! Ale že chcú zničiť našu civilizáciu? Zaujímavé, nie?

MAATY Viem, kto sú a čo chcú. V ž d y mi je to jasné, po každom kontakte.

ARF Takže skutočne s nimi udržujete kontakt?

MAATY Áno. Mobilom.

ARF *(vyprskne smiechom, potom vážne)* Ale čo! - Vysvetlite mi to bližšie.

MAATY Nevolám ich, ale vždy si ma vyhľadajú. Keď zodvihnem slúchadlo, ozýva sa v ňom len ticho. A v tom tichu sú o n i . *(Maaty začne hovoriť aj za seba.)* Nerozprávame sa – aj tak však viem, čo mi hovoria a na oplátku, oni zo mňa dostanú, čo potrebujú vedieť. Po každýkrát sa potom cítim ako vyžmýkaná špongia. Možno je to telepatia, možno čosi iné, ale podobné... Neviem... ale bojím sa!

(ARF začína sa baviť, zdvihne telefón a potom podá Maaty. Tá v panike odmieta.)

MAATY Som ako bábka na povrázkoch. Kedykoľvek potrebujú zo mňa niečo vytiahnuť, prinútiť ma zodvihnúť najbližší telefón a počúvať. To ticho, nás raz zničí pán profesor - to t i c h o - Tam, na druhej strane, sú oni a čakajú, kedy príde ich čas!

ARF A preto musíte dupať po mobiloch?

MAATY Nechcem už, aby som mnou manipulovali ako s robotom - bojím sa už vziať telefón do ruky, lebo cítim, že ma volajú. Lenže ja už nechcem, rozumiete? Nechcem mať s nimi nič spoločné!

ARF Fakt, Maaty?

MAATY Nevyrušuj, Arf!...

ARF *(napadne mu niečo)* Tu si dajte čaj, niečo vám predpíšem a všetko bude zase v poriadku. Verím vám. Môžete sa na mňa spoľahnúť.

(zoberie papier zo stola, píše) Tu je správa aj s odporúčaním ošetrojúcemu lekárovi. Dajte ju strážničke...

MAATY *(vyjde s listom v ruke)*

ARF *(mimovoľne zdvihne telefón)* Halo, halo -

(Ticho. Chce položiť. Telefón však zrazu ožije, vychádza z neho čudné svetlo, laser akoby robil morzeovku a zvláštne zvuky)

Bože môj?!... *(prekvapene)* Prosím? - Áaano...*(zvuky)* áno... *(zvuky)* bola tu... *(zvuky)* ... Áno, rozumiem...!

Maaty!... Maaty, ja rozumiem, konečne začínam rozumieť našej reči-

(načne akoby klaňáčkový rituál)

MAATY *(vojde, preruší ho, drží v ruke ARFov list)*

Toto je čo, Arf?

ARF Čo? – Aha. Ten Muž pri kráteroch mi ho dal! - Vyzeral ako ja... Môj list na rozlúčku...!

MAATY List na rozlúčku?! Arf!

ARF Je viac, ako dva svety – si hovorila!... a list je z nejakého iného sveta... asi som v ňom chcel od teba odísť... - To je teraz už jedno, Maaty! Hlavne, že ťa počujem, počujem tvoju hlavu! Fífífefíííí...!

- MAATY Veľmi dlho si bol dnes vonku... Už som si myslela, že sa nevrátiš...
a vymyslela... zhmotnila svoju obavu... - toho muža...
- ARF Už viem...
- MAATY *(štartuje do bolestného monológu)* Odkedy sme stratili nášho synčeka Jona, neviem myslieť na nič pekné, Arf, z hlavy mi vychádzajú samé obavy, čierne myšlienky, úzkostné preludy... zaplňujem svet zlom, strachom, Arf, čo to nechápeš?!
- ARF Chápem, Maaty, ale...
- MAATY Ja neviem už ako mám myslieť na pekné veci, ja sa bojím svojej hlavy, je tam samý strach, ľakám sa našej reči, desím sa zhmotňovania, mám obavu z destilovania času, ja už nechcem byť arfskou čarodejnicou!!!!
Aj keď viem, že to bolo krásne... a viem aj, že sa k tomu musím vrátiť, lebo inak – inak ťa už neuvidím...!

Kdeže si, miláčik Jon? Vráť sa!

(pozerá na rúry, začne z nich kvapkať. Arf k nim podíde a opatrne chytá kvapky)

- ARF Čas pomaly vyteká z nádrže... bez ohľadu na to, koľko je hodín.
- MAATY *(vydýchne)* Čas...!
- ARF Kyvadlo monotónne rozráža prúd a kondenzované minúty so šplľachotom rozstrejújú po stenách banky drobné kvapky sekúnd... -
- (zastaví sa, čaká, či nezaznie siréna, hukot síce začne, ale Arf ho premieňa na hudbu)*
- Zvláštne, že ľudia nevedia narábať s časom...
- MAATY Ty sa ho tiež bál...
- ARF Ako ty tvojich snov... !
- MAATY Kedysi si miloval si tento obrad....
- ARF Áno! Pri pohľade na ten plynulý prúd som sa mohol vracat' tisíce rokov a milióny kilometrov späť... tradícia arfovského rodu. Členovia nášho rodu narábali s časom celkom inak, ako ostatní ľudia. *(skoro plače)* K mojím najkrajším spomienkam z detstva patrili tie, keď som od otca, dostával slávnostne zabalené Chvilé alebo pri mimoriadnych príležitostiach Okamihy v

zlatisto lesklom papieri. So zatajeným dychom som rozbaľoval ten darček,
potom som utiekol do svojej izby a celý večer sa tou vzácnou Chvíľou tešil...

(vypýta si vreckovku)

(vecnejšie) Takže detstvo! - Na detstvo mám len samé príjemné spomienky.
Prvé Roky, ktoré som dostal hneď po príchode na svet, som získaval ľahko a
bez námahy. Tak ako ľudia kupujú deťom darčeky, tak som dostával od svojho
otca prvé Roky. Kondenzáciu času som bral ako niečo úplne obvyklého. No
otec zastával názor, že deti si musia Času vážiť. Preto som za drobnú pomoc
získaval Hodiny a Dni, výnimočne dokonca i Týždne, tie som si šetril a neskôr
som ich mohol premeniť na Roky. Ale na druhej strane môj otec vedel z
Pripočítavania Roka urobiť hotový obrad, na ktorý neviem zabudnúť. Vtedy
som priniesol do otcovej izby fragmenty Času, spolu sme sa posadili na mäkký
koberec k praskajúcemu krbu a v prítomí, osvetlení zábleskami živého ohňa sme
spolu skladali časové puzzle.

(ARF si kvapkami opláchne tvár a začne sa kývať)

Vo chvíli, keď posledný fragment vklzol na svoje miesto a Mapa Času sa
roztancovala tisíckami laserových obrazcov, otec vstal, otvoril skriňu, chvíľu sa
pohrabal v jej tajuplných hĺbinách a vybral novučičký Rok. Pritiahol ma k sebe
a oboma rukami sa mi vnoril do hrude... a tam, akoby plávajúc vo
vzduchoprázdne, zavesil nový Rok na predošlý....

(MAATY podíde počas rozprávania k ARFovi a kvapká na neho vodu)

Potom, ešte stále s rukami v mojom tele, pohybmi prstov vyvolal vírivý pohyb,
ktorý nehmotné časové častice zosúladiť s predchádzajúcimi. Vtedy ma
zaplavila nová sila a sám som vo svojich očiach povyrástol o ďalší kus. Otec
ma chytil okolo pliec, trochu od seba odtiahol, aby na mňa dobre videl -

(ticho)

MAATY *(ako otec)* A opäť si o Rok starší, Arf...

ARF A potom prišiel otcov odchod. Okolo jeho kresla sa zhromaždila celá rodina.
Sedel so zatvorenými očami, pohrúžený do seba.... cítil som zvláštne napätie.
Nerozumel som mu, dovtedy som sa s napätím nestretol. Matka mi niekoľkými
slovami vysvetlila jeho príčinu - spočívala v otcovom nenávratnom odchode.

Tu v prsiach sa mi rozprestrela prázdnota. Otec, ktorý vycítil môj žiaľ, otvoril oči.

ŽENA Nesmúť, Arf. Arfovia nikdy neplačú. Pamätaj si - Arfovia nezomierajú. Arfovia sa len rozplývajú vo Vesmírnej Sile. Z nej pochádzajú a do nej sa zas vracajú.

ARF A potom odtiahol ruku a keď som opäť otvoril páliace oči, uvidel len prázdne kreslo. *(vyskočí z kresla, v ktorom doteraz sedel)* Matka a starší súrodenci vstali a rozišli sa do svojich izieb, akoby sa jednalo o celkom bežnú vec.
- A ja som pochopil, že sa mám ešte veľa čo učiť... Maaty!

(Arf sa postaví pod kvapkajúcu vodu)

MAATY Odchod tvojho otca sa odohral v horizonte, kedy si už dokonale ovládal kondenzáciu Času. A po postupnom odchode celej rodiny si nový zmysel života našiel v laboratóriu.

ARF *(hladá rúry)* Medzi ľuďmi som chodil len zriedkavo, ale predsa... hoci vždy som sa nakoniec rád vrátil do svojho domu...

MAATY ... k prístrojom.

(pozrie na Maaty)

ARF *(arfovsky- čo možno znamená – že cinká na nástroj)* A preto je asi zákonité, že som stretol práve teba.... Maaty!

Pri jednej prechádzke som si všimol dievčinu. Upútali ma jej vibrácie - nesmierneho smútku. Dôverne som poznal tento pocit... Pramenil z osamelosti a tá zas z odlišnosti.

MAATY Od malička som vedela zhmotňovať— *(opatrne)* sny... *(list zrazu vzbĺkne)*.

Nie každý z rodiny tú vlastnosť mal. Predkovia, u ktorých sa táto schopnosť prejavila, bývali považovaní za čarodejníkov a striedavo boli uctievaní a striedavo mučení. Na začiatku sa v mojom okolí začali vyskytovať nepochopiteľné udalosti a niektoré rána sa v mojej izbe pre hŕbu neobyčajných predmetov a ľudí nedalo ani pohnúť. Zakázala som si to. Na dlho...

Teba som stretla v čase, keď som už len ťažko odolávala pokušeniu zhmotniť svoje túžby. Vedela som, že ak by som čo len raz povolila tomu obsedantnému

nutkaniu zhmotňovať, padli by všetky moje zábrany a zaplnila by som reálny svet svetom neskutočným! Hlasy dávno zabudnutých predkov mi našepkávali, že prebytok šťastia dokáže byť rovnako ničivý ako nadbytok zla. Stretnutie s tebou bolo záchranou pred zničením seba, ale aj reálneho sveta.

ARF *(arfovsky)* Svadba bola jedna z mála príležitostí, keď sme sa rozprávali nahlas. Slovo sme používali výhradne pred cudzími. Medzi sebou sme sa dorozumievali inak - vnútornými hlasmi.

MAATY *(arfovsky)* A k dokonalému naplneniu šťastia prišlo v deň, keď sme si vysnívali dieťa...

ARF *(prestane cinkat, zrazu veľmi nahlas)* Nie, ja nemôžem, prosím!... Nie.

MAATY Musíme to vysloviť, Arf, musíme konečne začať veci vyslovovať... – Sme už viac ľudia... Materializácia vysnívaného dieťaťa, ktorú som uskutočnila po našom spoločnom dohovore, patrila k mojím najlepším výtvorom.

ARF *(sa zodvihne a prudko bubnuje na nástroj - slížik)*

MAATY Synčeka nazvali Jon... a popri túžobne očakávanej harmónii priniesol do rodiny aj určitú dávku nepokoja –

ARF *(rázne)* Dohovorili sme sa, prosím!!! Nebudeme to vyslovovať... kým obidvaja nebudeme pripravení - !

(prejde do bubnovania, ako pri rituáli divadla. Maaty nereaguje. Vypije z kanvice celý čaj a akoby opitý si sadne. Maaty sa zdvihne, prinesie kufor.)

B o ž s k é d ť e z y

ARF *(začne hrať o život divadlo, príbeh o apokalypse)*

Každý len tak ide z nohy na nohu, v ksichte tvrdý jak štolverk, nič nevidí, nič nepočuje.

(odtuší) Nie sú šťastní... Oni nie sú šťastní...! *(zakričí)* Ako je to možné?!

(príde k Žene, oprie sa o jej plece) A čo ty - si aspoň ty šťastný? Aspoň trošililinku?

MAATY *(prikývne)*

ARF Vrátil si mi vieru v ľudstvo! Za to ti budeme s ľudstvom vďační a to sa musí zapíť. Terka, dva veľké!

No, vypime si. - Ja som Jozef. A ty sa voláš ako?

MAATY *(chvíľu zaváha, potom sa pridá)* Gabriel.

ARF Fajn. Budem ťa volať Gabi, dobre? No, Gabi, vypime si.

(Prudko zakloní hlavu, hodí do seba pohárik, až ho strasie a rukou vráti hlavu do pôvodného postavenia.)

(MAATY otvorí kufor a začne si baliť svoje veci, šálky a knihu...)

Čo to je, Gabi, chlapče môj, ty niekam cestuješ?

(vytrhne jej kufor z ruky)

Alebo že by snád' inštalatér? Takže ani inštalatér nie...Na doktora vyzeráš príliš slušne, na poštára... už mi je všetko jasné - saxofón!

(zasnene) ... Chlapče, veď ty ani nevieš, vedľa koho sedíš - starý swingový kôň Jozef Zulák, to som ja! Black Boys, Ferry Mareš a jeho Black Boys, nič ti to nehovorí? Nič - no nevádi, stáva sa.

(naleje si čaj)

Hop tam s ním! *(zakloní hlavu s rukou na zátylku)*

Charlieho Parkera poznáš? - to bol ciťák, to bol filing. Gabi, chlapče drahý, ešte dnes vyskakujem z postele, keď sa mi prisní nejaké Parkerove sólo. Ten to točil - prstíky kolíky lietali po klapkách, oči na vrchu hlavy a len to tak zametal... Alebo Johnny Coltrane - hrá a ty nevieš, zbláznil sa on alebo ty? Nemá to hlavu ani päťu, chlap do toho duje ako pripečený, hovoríš si - je to magor... Ale svaly ti tvrdnú, mráz sa zavíťava do chrbtice, máš pocit, že ťa rozhodí - aj by si chcel niečo trhať, zahryznúť sa do podlahy, ale nejde to. Nemôže to von - všetko len dnu, dovnútra a tam sa to hromadí, tam sa to melie, zahryzáva do žalúdka a do pečene... Darmo - takí sa dnes už nerodia. Hovor si, čo chceš, kedysi to bol džez - ale dneska? Chcel som urobiť ľudstvo šťastným, ale už som s tým skončil. Keď nevedia, čo je dobrý džez, nech idú do čerta.

Hop tam s ním! *(s rukou na zátylku).*

A kde hráš ty, Gaby, srdiečko moje? Dúfam, že nie v nejakom tom ich bigbíte?

MAATY *(pokrúti hlavou)* V žiadnej kapele. To ja len tak, sám. Postavím sa pred ľudí a hrám.

ARF Aha, rozumiem, organizované vystúpenie. No, takých som už zažil - aj vo

filharmónii. To bola v á ž n a hudba.

(Maaty ide znovu po kufor)

Alebo, nie si taký ten, čo príde s Hammelnu, zahrá a všetky potkany a myši idú za ním? Nejaký hudobný deratizátor, hehe?

Terka, ešte dva veľké! - Vojdi a neuškod'!

Lenže to by sme, chlapče, neboli kamaráti. Začne to potkanmi, potom idú deti a nakoniec aj dospelí - to ja poznám ešte z detstva. A to by bol, kamarát, koniec sveta. Tak!

(rezignovane si sadne na kufor)

Počúvaj sem, Gabi môj milý, nefajčíš, nepiješ, nehovoriš -? Nie si náhodou z nejakej sekty? Jehovista, luterán alebo niečo podobného?

A keby aj - Jehovistov mám rád, lebo sú to poslední konštruktívni optimisti, akých poznám. A vieš prečo? Pretože si vždy dajú fixný termín, kedy bude definitívny koniec sveta. Taký záväzok, vieš? A potom sa snažia, aby ten termín stihli, aby sa dovedy vyrovnali so životom a s Jehovom a aby mali všetky účty v poriadku, keď príde ten koniec sveta. A on čo? *(vítazne zdvihne prst dohora)* On nepríde... Všetci sú doma, čakajú na kufroch a koniec sveta nikde. Iní by boli nešťastní, robili by z toho tragédiu, ale jehovisti nie... Vybalia kufre, dajú si ďalší termín, rovnako definitívny a nemenný a žijú ďalej, aby to znovu stihli dať všetko do rightu. A preto ich mám rád, vieš?

Nič nevieš... Ale, veď je to jedno - máš rád džez, poznáš Karolka Parkera a hráš na saxofón - a preto ťa mám rád.

(MAATY sa postaví pred príklop – otvára ho)

Terka, pusinka, platím. Platím všetko, pretože mám rád ľudstvo a platím aj tuto za Gabiho. *(kričí za ňou)* A ty, ty hraj ďalej. Ak máš talent od boha, tak musíš hrať - si tým povinný ľudstvu... Hraj a ľudstvo ti bude vďačné...

(zostane sám, začne si hrať na svoje nástroje)

(MAATY sa vráti, otvorí kufor, vytiahne saxofón. Postaví sa a zahrá ...)

ARF Gabi - Gabriel, archanjel Gabriel...!

(Saxofón prejde do spomalenej sirény – kvapkania vody a tikania hodín)

A teraz náš svet, že? – Jon, pochopil som... Jon. Áno, Jon ... priniesol do vytúženej harmónie nepokoj...

- podľa vzoru svojho otca som pozoroval Jona každý deň, každú voľnú chvíľu.

Než som ho stačil naučiť všetky hry s Časom, všimol som si, že malý Jon má aj schopnosť putovania priestorom. Neskôr sa vďaka našim Časovým hrám táto schopnosť rozšírila a malý Jon začal so svojimi cestami v Časopriestore.

MAATY *(arfovsky)* Keby ho tak videl dedo... Iste by bol na vnuka pyšný...!

ARF Nie, počkaj, Maaty Chcem to povedať! - Ak by som sa na Jonovu výchovu pozrel z ľudského hľadiska - tak som dieťa rozmaznával. Na rozdiel od svojho otca som robil slávnosť z každého prideľovania Mesiaca a musel som sa krotiť, aby som Jonovi nedával viac Rokov, než bolo pre dieťa tohto veku vhodné. A dobre som vedel -

(ARF bolestne zakričí)

- že svojmu synovi takouto láskou škodím, túžba obdarovávať a robiť ho šťastným bola silnejšia, než rozum...

MAATY A tak popri radosti vnášal Jon do rodiny aj nepokoj... Na svoj vek sa veľmi rýchlo naučil využívať časopriestorové skoky a slučky i expanziu vesmíru. A ty si s ním síce chodieval na tieto výlety, no vraciaval si sa stále unavenejší a mlkvejší. A ja som vedela, čo príde a nevedela myslieť na nič iné... ako si ho krmil rokmi, tak sa mi stále častejšie vyšmykávali negatívne myšlienky – privolala som jeho skorú atomizáciu... – zhmotnila som ju...!

(pozerá na rúry, ktoré sa pomaly začínajú rozžiarovať)

A potom som už len strnulo pozerala na jeho prázdnu šáločku, na ktorej sa rýchlo usadzoval rozvírený prach. Začala som starnúť.

(Obidvaja sa rozplačú...)

Vtedy si sa zmenil aj ty... nabral si na seba viac Rokov, než bolo v твоjich silách. Stále si vyrážal na cesty Časopriestorom, krúžil si v rojoch komét, hrabal si sa v Čiernych dierach, komunikoval s Pulzarmi, ale všetko bolo márne... vracal si sa zaprášený, unavený, ústa zovreté do tenkej čiarky... – starší...

(zakvíli smutnú melódiu) Ach, kdeže si, miláčik Jon? ...

(bolstný výkrik) Vráť sa!

Vtedy! – Vtedy som zabudla ako sa zhmotňuje sen!...

(ARF sa pozerá sa na seba, akoby sa nepoznal, ako neveril, že hýbe rukami, nohami – omladol. Ja mladým ARFom... Maaty plače)

ARF *(zoberie ju do náručia, chlácholí)* Maaty... Maaty, - !... Čšššt!!! Tichúčko... Už je dobre, bože, pozri, už je konečne dobre!!!

(MAATY sa na neho pozrie, cez slzy usmeje.. Pozrie na seba, obzerá si jeho.. – sú mladí.)
Zvládla si to... vidíš?

(zoberie jej tvár do rúk) Maaty, Maaty, prosím...!

MAATY *(pozrie na neho, zotrie si slzy a oblíže prst)* Aj toto nás naučili tí ľudia –

ARF Podarilo sa ti to, pozri, uverila si, že sme mladí... sme späť...
(pomaly začne mávať rukami, akoby letel)

ARF Ako ti napadlo... – že budeme čítať tie ich príbehy... ?
(rozosmejú sa)

Maaty, ten človek pri kráteroch ... aj to si už bola ty! - Ty si ho zhmotnila! Tam som ťa začul... začul som tvoju hlavu...!

(Tikanie sa zosilňuje, rúry žiaria.)

MAATY Daroval si mi čas – a ja som ho prekonala... ten strach...

ARF Ale aj tak – tí ľudia sú komickí s tým jedným svojim životom... Potom musia vymýšľať cudzie príbehy...
(zdvihne knihu a listuje si v nej)
(svetlo pomaličky odchádza.)

MAATY Ale má to čaro vyslovovať nahlas tie ich slová - ... kým ich vyslovia, čo všetko prebehne hlavou...

ARF Máš pravdu, existuje strááášne, strááášne veľa svetov...

T M A.

Na základe knižnej, časopisecky publikovanej i nepublikovanej poviedkovej tvorby Miloša Janouška napísala Viki Janoušková.